

Fortroligt

Januar 2015

Indtjeningsgab i dansk landbrug

Indtjeningen i dansk landbrug er faldet kraftigt i andet halvår 2014, primært som følge af Ruslands importforbud mod fødevarer fra bl.a. EU, et fald i efterspørgslen fra Kina samt stigende landbrugsproduktion. De seneste indkomstprognoser fra SEGES viser et negativt resultat i 2015, og afkast af investeret kapital ventes at falde til blot 1-2 pct. i 2014 og 2015.

Udover de aktuelle økonomiske udfordringer for dansk landbrug er der en række udfordringer af mere strukturel karakter, ikke mindst et højt gælds- og omkostningsniveau. Det har bragt landbruget i en situation, hvor der stilles særdeles høje krav til indtjeningen for at kunne skaffe tilstrækkelig likviditet til gældsservicering, udvikling af virksomhederne samt en anstændig aflønning af ejeren.

Beregninger af den langsigtede økonomiske holdbarhed på bedrifterne viser, at godt 1.700 landbrug befinder sig i alvorlige økonomiske vanskeligheder, idet de både har høj gæld og kører med likviditetsunderskud. Det svarer til ca. 15 pct. af de danske heltidsbedrifter. Af disse bedrifter har 950 tilmed lav effektivitet og især denne gruppe er i akutte økonomiske vanskeligheder.

Formålet med dette notat er at vise, hvilke krav der stilles til landbrugsvirksomhedernes evne til at generere den likviditet, der er nødvendig for, at bedrifterne er i stand til at aflønne alle indsatsfaktorer tilfredsstillende og sikre en sund og holdbar udvikling af erhvervet. I denne sammenhæng beregnes indtjeningsgabets - det krævede likviditetsoverskud/-behov minus det faktiske likviditetsoverskud/-behov.

For at vurdere den økonomiske holdbarhed på en landbrugsvirksomhed, skal der opereres med langsigtede produktpriser og renter. Endvidere skal den finansielle struktur og eksponering være risikomæssigt afbalanceret. Efter disse justeringer skal den genererede likviditet kunne aflønne landmandens arbejdsindsats, og afkastet af den investerede kapital skal kunne dække såvel reinvesteringer som nyinvesteringer som minimum svarende til strukturudviklingen.

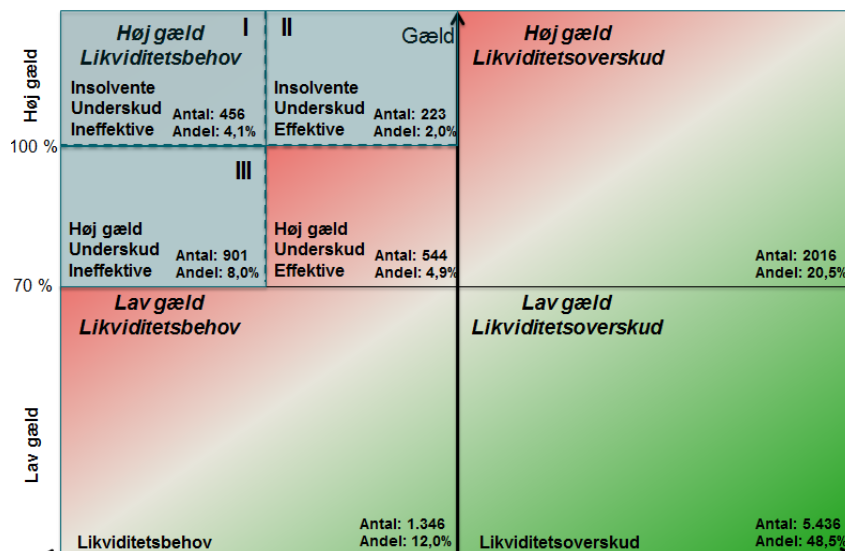
Beregningerne forudsætter, at de virksomheder, som er i en udsigtsløs situation med høj gæld, likviditetsunderskud og lav effektivitet bliver afviklet – såvel gennem nye landmænds som etablerede landmænds overtagelse af de kriseramte bedrifter og de tilknyttede aktiver, gæld og produktion. Under denne proces restruktureres gælden, så bankgælden på de berørte bedrifter afvikles gennem realiserede tab i pengeinstitutterne, hvorefter bedriften drives videre med mindre gæld og en mere effektiv driftsleder.

Beregninger af denne karakter kræver en række forudsætninger for at kunne estimere det langsigtede indtjeningsgab:

Forudsætninger	
Produktpriser	<p>Anslåede langsigtede prisniveauer (inkl. efterbetaling):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svinekød: 11,25 kr./kg. • Mælk: 2,75 kr./kg. • Korn (hvede): 125 kr./hkg. • Minkskind: 350 kr./skind • Soja: 275 kr./hkg. <p>Estimaterne er foretaget ud fra FAO/OECD's langsigtede skøn for råvarepriser samt produktionsomkostninger.</p>
Finansiering	<ul style="list-style-type: none"> • Renten på banklån og 50 pct. af variable realkreditlån tillægges 1 pct.point • Resterende 50 pct. variable realkreditlån konverteres til fast rentesats på 2,1 pct. • Bidragsatsen hæves med 0,3 pct.point i forhold til 2013 (til ca. 1,2 pct.)
Jordpriser, bygninger og Inventar mv.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogførte værdier anvendes, dog er værdi af mælkekvote værdisat til 0 kr.
Afdrag Investeringer	<ul style="list-style-type: none"> • Afdragsfrit lån svarende til værdi af jord og besætning. • Afdrag/reinvesteringer på resten af lånene svarende til værdiforringelse/afskrivninger.
Strukturudvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Løbende strukturudvikling (udover reinvesteringer), herunder aldersbetingede overtagelser, ny teknologi, krav til miljø og dyrevelfærd mv. dækkes af tillægsinvesteringer for de videreførende virksomheder på 2 pct. Halvdelen fremmedfinansieres, og halvdelen egenfinansieres. Ved jord forudsættes halvdelen købt og halvdelen tilforpagtet.
Effektivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Måles via overskudsgrad – grænser på 10 og 25 pct., afhængig af driftsgren.
Ejer aflønning	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2 mio. kr.: 350.000 kr. • Over 2 mio. kr.: 450.000 Kr.
EU-støtte	<ul style="list-style-type: none"> • Reduktion på ca. 7 pct. iht. CAP2020.
Ægtefælleindkomst	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderes i likviditet.
Andet	<ul style="list-style-type: none"> • Gæld på godt 17 mia. kr. nedskrives på bankgæld på <ul style="list-style-type: none"> - Insolvente bedrifter med likviditetsunderskud - Ineffektive, underskudsgivende bedrifter med gæld over 70 pct. <p>Bedrifternes finansielle omkostninger nedbringes i overensstemmelse hermed.</p> • Efter gældsnedbringelsen: <ul style="list-style-type: none"> - 2/3 af de nødlidende bedrifter overtages af nye landmænd. - 1/3 af de nødlidende bedrifter overtages af eksisterende landmænd. Deres produktion, aktiver og gæld øges tilsvarende.

Illustrationen til højre viser, hvilke grupper af landmænd, der vurderes at kunne få restrukureret deres gæld til pengeinstitutter i form af at realisere tab på nedskrevne udlån (blå).

Efter restrukurering af gælden på de mest udsatte bedrifter, ejerskiftes bedrifterne til hhv. nye landmænd og etablerede landmænd, svarer til, at bedrifterne i gruppe I, II og III overdrages til landmænd i de øvrige kategorier:

Resultater

Under "normale" konjunkturer og forudsætningerne gengivet i tabellen nedenfor, kan landbrugets samlede årlige indtjeningsgab beregnes til i alt 5,2 mia. kr. Det svarer til et krav om at øge likviditetsoverskuddet med ca. 470.000 kr. pr. bedrift.

Efter restrukurering af de mest udsattes gæld til pengeinstitutterne samt ejerskifte på disse bedrifter, fordeler indtjeningsunderskuddet på 5,2 mia. kr. sig således, at virksomheder med likviditetsbehov (til venstre i figuren) tilsammen mangler 7,8 mia. kr. i indtjening, mens der i de to øvrige grupper tilsammen er et likviditetsoverskud på 2,6 mia. kr.

Forudsætningerne vedrørende højere renter og højere bidragssatser samt omlægning af 50 pct. af realkreditgælden til fast rente (hvorved renteeksposeringen samtidig nedbringes) koster ca. 3,5 mia. kr. i ekstra likviditet. Forudsætningerne vedrørende strukturinvesteringer kræver isoleret set likviditet svarende til ca. 2 mia. kr.

Tidligere beregninger på SEGES viser, at effekten af målrettet miljøregulering kan opgøres til ca. 1,4 mia. kr. Derudover vurderes det, at øget produktivitet og omkostningseffektivitet kan forbedre landbrugets økonomi med ca. 1 mia. kr.

Hvis disse tiltag implementeres, resterer der "kun" 2,8 mia. kr. i manglende indtjening i landbruget (ca. 250.000 kr. pr. bedrift), før erhvervet bliver økonomisk holdbart på lang sigt.

Klaus Kaiser
Erhvervsøkonomisk chef
SEGES P/S
D +45 8740 5175
M +45 2013 5175
kak@seges.dk
seges.dk

Arne Oksen
Landskonsulent
SEGES P/S

Jacob Sørensen
Studentermedhjælper
SEGES P/S